

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБЛІКОВИХ ПРОЦЕСІВ В КОНТЕКСТІ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

*О.В. Писарчук, к.е.н., доц., доцентка кафедри обліку і бізнес-консалтингу
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
м. Харків*

У сучасних умовах високих темпів глобалізації, діджиталізації та переходу до економіки знань відбувається суттєва трансформація ролі обліку та облікових процесів. Облік, що традиційно виконував функцію збору та реєстрації фінансової інформації, нині перетворюється на стратегічний інструмент, здатний забезпечувати глибокий аналітичний підхід та підтримувати прийняття управлінських рішень.

Трансформація облікових процесів в умовах сучасної світової економіки є закономірною реакцією на глибокі зміни, що відбуваються в глобальному середовищі під впливом технологічних інновацій, процесів глобалізації, переходу до економіки знань та зростання значення сталого розвитку. Ці фактори суттєво змінюють роль і значення обліку як інструменту, що забезпечує прозорість, відповідність та ефективність управління підприємствами.

Тенденції розвитку сучасної економіки характеризуються трансформаційними процесами, які відбуваються в глобальному масштабі [1]. Саме вони визначають нові вимоги до бізнесу, робочої сили, технологій та ресурсів, а також формують основи для стратегічного розвитку підприємств та національних економік.

Однією з найбільш виражених тенденцій сучасного розвитку облікових процесів є цифровізація. Використання передових інформаційних технологій, таких як автоматизація, великі дані, штучний інтелект та блокчейн [2], забезпечує суттєве підвищення ефективності та швидкості облікових операцій. Автоматизація дозволяє підприємствам мінімізувати рутинну роботу та знизити людський фактор, що позитивно впливає на точність облікових даних. Сучасні ERP-системи (системи планування ресурсів підприємства) стали одним з ключових елементів цифровізації, оскільки вони об'єднують облікові процеси з іншими функціями управління, такими як логістика, маркетинг і виробництво, на одній інформаційній платформі. Така інтеграція дозволяє підприємству отримувати доступ до єдиної системи даних, де всі аспекти діяльності взаємопов'язані та відображаються в режимі реального часу. Це не лише оптимізує облікові процеси, а й значно підвищує гнучкість управління, забезпечуючи можливість оперативного аналізу й прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Завдяки аналітиці великих даних облікові системи здатні обробляти та аналізувати великі обсяги фінансової інформації, що дозволяє швидко виявляти тенденції та аномалії. Це забезпечує ширші можливості для стратегічного планування та управління ризиками. Штучний інтелект та алгоритми машинного навчання, інтегровані в облікові системи, здатні прогнозувати фінансові показники, пропонуючи керівництву підприємства варіанти оптимізації витрат і збільшення доходів. Трансформація облікових процесів також відбувається у напрямку більшої інтеграції обліку з аналітичними функціями, що стає відповіддю на зростаючий попит на прогнозу аналітику в умовах мінливого бізнес-середовища. Використання технологій великих даних дозволяє підприємствам проводити глибокий аналіз фінансових показників, ідентифікувати тенденції та прогнозувати результати на основі історичних даних. Це забезпечує більш точне планування ресурсів та оптимізацію витрат, дозволяючи підприємству залишатися конкурентоспроможним у глобальному

масштабі. Аналітичні платформи, такі як Tableau або Power BI, інтегровані з обліковими системами, дозволяють візуалізувати ключові показники діяльності в режимі реального часу [3], що сприяє ефективнішому прийняттю управлінських рішень.

Поширення блокчейну як інструменту для забезпечення прозорості облікових процесів є ще однією важливою тенденцією, що змінює традиційні підходи до обліку. Використання блокчейн-технології забезпечує додатковий рівень безпеки та прозорості в облікових процесах. Завдяки децентралізованому реєстру даних блокчейн дозволяє зберігати фінансові операції в незмінному вигляді, що знижує ймовірність фальсифікацій та підвищує рівень довіри до даних. Це особливо важливо для підприємств, що працюють у міжнародному середовищі, де прозорість обліку є критичною для співпраці з партнерами та інвесторами. Блокчейн дозволяє фіксувати фінансові операції у незмінних блоках, створюючи децентралізовану базу даних, доступну для всіх учасників. Це знижує ризики фальсифікації даних, забезпечує прозорість облікових записів і підвищує рівень довіри до фінансової інформації, особливо в умовах міжнародного бізнесу, де дотримання прозорості є критично важливим для залучення інвестицій. Використання блокчейну також сприяє прискоренню аудиторських процедур, спрощуючи процес перевірки фінансової звітності.

Зростаюча увага до питань сталого розвитку та соціальної відповідальності зумовлює зміни в облікових процесах, орієнтуючи їх на дотримання принципів прозорості та відповідальності. Сучасний облік дедалі частіше включає показники екологічної, соціальної та корпоративної відповідальності (ESG), що відображають вплив діяльності підприємства на навколишнє середовище і суспільство. Це відповідає вимогам міжнародної спільноти щодо сталого розвитку [4] та сприяє формуванню позитивного іміджу компаній. Таким чином, облік трансформується з простої системи збору даних про фінансові операції на інструмент, що відображає загальний внесок підприємства у стале суспільство.

Перехід до економіки знань, де ключовими ресурсами стають інтелектуальна власність, інновації та людський капітал, створює необхідність адаптації облікових процесів до нових вимог. Нематеріальні активи, такі як патенти, торгові марки, технологічні знання та брендний капітал, набувають все більшого значення для оцінки вартості підприємства. Сучасний облік має забезпечувати достовірну оцінку та звітність за такими активами, що вимагає розробки нових методик обліку і звітності, адаптованих до особливостей нематеріальних активів.

Трансформація облікових процесів у цифровому середовищі підвищує вимоги до кібербезпеки [5], оскільки підприємства працюють з великими обсягами конфіденційної фінансової інформації, яка повинна бути надійно захищеною від несанкціонованого доступу. У зв'язку з цим підприємства впроваджують системи шифрування даних, багаторівневу автентифікацію та регулярний аудит кібербезпеки. Це не лише захищає фінансову інформацію, але й підвищує довіру до облікових даних, що є важливим для партнерів, інвесторів та клієнтів.

В умовах трансформації облікових процесів змінюються і вимоги до компетенцій облікових фахівців. Нині, окрім традиційних навичок ведення обліку, фахівці повинні володіти знаннями у сфері інформаційних технологій, аналітики та кібербезпеки. Активне використання ERP-систем, автоматизацією облікових процесів та хмарними технологіями, обліковий персонал повинен вміти працювати з комплексними інформаційними платформами, забезпечувати їх інтеграцію з іншими бізнес-функціями та розуміти специфіку зберігання та обробки даних у цифровому середовищі, що вимагає від облікових працівників здатності працювати з сучасним програмним забезпеченням. Окрім цього, обліковий персонал має розуміти основи кібербезпеки, принципи захисту інформації, зокрема методи шифрування

даних та багаторівневу автентифікацію. Вміння забезпечувати безпеку облікових систем є необхідним не лише для збереження фінансових даних, а й для підтримки довіри з боку партнерів та інвесторів.

Підприємства інвестують у підвищення кваліфікації свого персоналу, що стає критично важливим для успішного функціонування облікової системи в умовах цифровізації. Розширення компетенцій облікових фахівців дозволяє забезпечити якісне обслуговування сучасних облікових систем та підвищує ефективність обліково-аналітичного забезпечення.

Трансформація облікових процесів під впливом світових економічних тенденцій свідчить про перехід обліку з операційного рівня на стратегічний, де облікові дані стають інструментом для прийняття управлінських рішень і забезпечення конкурентних переваг. Використання цифрових технологій, інтеграція з аналітичними платформами, орієнтація на сталий розвиток та відповідальність, адаптація до нематеріальних активів і високий рівень кібербезпеки створюють нові умови для обліку. Вони вимагають від підприємств та облікових фахівців гнучкості та здатності швидко адаптуватися до змін, що, у свою чергу, сприяє ефективнішому управлінню та довгостроковій стійкості в умовах глобальної економіки.

Використані джерела:

1. Іванієнко В. В. Розвиток світової економіки в умовах глобальних викликів / В.В. Іванієнко // Інноваційна модернізація економіки України в умовах євроінтеграційних процесі [Електронний ресурс] : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 27-28 листопада 2023 р. : тези допов. - Кременчук : Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського , 2023. - С. 40-42. URL <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/32709>

2. Лядова Ю. О. Напрямки розвитку бухгалтерського обліку в цифровій економіці. Глобальні тенденції в економіці, фінансах та управлінні : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 2 жовтня 2020р). Одеса : Східноєвропейський центр наукових досліджень, 2020. С. 51 – 53. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25300>

3. Пуцентейло П., Довбуш А., Бінчаровська Т., Гомотюк В. Сучасні технології бізнес - аналітики як інструмент для підвищення бізнес-комунікацій компанії. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2022. Вип. 1–2. С. 29–40. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2022.01-02.029>

4. Дерій Ж., Зосименко Т. (2021) Глобальні тренди світової економіки: вплив на українські інтереси. Геополітика України: історія і сучасність № 1(26) (2021) стор 94 – 103 DOI: [https://doi.org/10.24144/2078-1431.2021.1\(26\).94-103](https://doi.org/10.24144/2078-1431.2021.1(26).94-103), URL 6: <http://geopolitics-of-ukraine.uzhnu.edu.ua/article/view/241623>

5. Легенчук, С. Ф., Вигівська, І. М., & Григоревська, О. О. (2022). Захист облікової інформації в умовах забезпечення кібербезпеки. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу, (2(52), 40–46. [https://doi.org/10.26642/pbo-2022-2\(52\)-40-46](https://doi.org/10.26642/pbo-2022-2(52)-40-46)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ОДЕСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”
КАФЕДРА ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ ТА
ЕКОНОМІЧНИЙ НАУКОВИЙ ПОРТАЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
“ОДЕСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ,
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ,
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА,
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ П,
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»,
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА,
ГО «МІЖНАРОДНА ПРОФЕСІЙНА СПІЛКА АУДИТОРІВ»

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІННОВАЦІЙНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ
ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
(В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА
ПОСТВОЄННИЙ ПЕРІОД)

МАТЕРІАЛИ
ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15-16 листопада 2024 року

Одеса – 2024

Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України (в умовах воєнного стану та поствоєнний період): Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (15-16 листопада 2024 року). — Одеса: Національний університет «Одеська політехніка», 2024. Том I.

Редакційна колегія:

д.е.н., проф. Філіппова С.В., д.е.н., проф. Волощук Л.О., к.е.н., доц. Черкасова С.О., к.е.н., доц. Кірсанова В.В., к.е.н., доц. Балан А.А., к.е.н., доц. Селіванова Н.М.

У збірнику представлено роботи науковців, фахівців-практиків, аспірантів, студентів, у яких висловлено результати теоретико-аналітичних досліджень та практичні пропозиції з питань обліково-аналітичного забезпечення інноваційної трансформації економіки України в умовах воєнного стану та поствоєнний період, а також дотичних дискусійних питань.

Участь у роботі конференції взяли фахівці Громадської організації “Міжнародна професійна спілка аудиторів” (м. Одеса), Волинського національного університету імені Лесі Українки (м. Луцьк), Донецького національного університету імені Василя Стуса (м. Вінниця), Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II (м. Берегово), Запорізького національного університету (м. Запоріжжя), Карпатського інституту підприємництва (м. Хуст), Миколаївського національного аграрного університету (м. Миколаїв), Національного технічного університету “Харківський політехнічний інститут” (м. Харків), Національного університету “Одеська політехніка” (м. Одеса), Національного університету «Одеська юридична академія» (м. Одеса), Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (м. Одеса), Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (м. Первомайськ), Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (м. Харків), а також представники бізнес-сектору різних регіонів України.

Тези надано в авторській редакції. За виклад, зміст, достовірність та якість наданих матеріалів відповідають автори.

Призначений для фахівців, науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти.